

5. Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Helsingin kaupungin kaupunkisuunnittelua kehittämään ja valvomaan perustettiin 1.4.1964 alkaen kaupunkisuunnittelulautakunta, jonka johtosäännön kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.2.

Lautakunnan tehtävänä on mm. ohjata ja valvoa kaupungin yleiskaavan ja asemakaavan laatimista ja kehittämistä, kaupungin liikennesuunnittelua ja järjestelyä, seurata liikenteen kehitystä kaupungissa ja tehdä liikenneolojen parantamista koskevia esityksiä.

Liikennejaoston, jonka lautakunta asettaa keskuudestaan kunkin kalenterivuoden alussa, tehtävänä on mm. valmistella lautakunnan ohjeiden mukaan lautakunnan käsiteltäviä liikenneasioita sekä antaa kaupunginhallitukselle lausuntoja ja tehdä sille esityksiä yksityisen linja-auto- ja henkilöliikenteen sekä tilausliikenteen taksoja, aikatauluja, pysäkkien sijoittamista ym. koskevista asioista.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan ja liikennejaoston kokoonpano, kokoukset ym. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuoden toimikautena puheenjohtajana pääjoht. Jussi Lappi-Seppälä, varapuheenjohtajana sosiaalipääll. Aarne Leskinen sekä jäseninä arkkit. Olof Hansson, autoilija Aarne Heino, valtiot. maist. Jorma Korvenheimo, piirisiht. Ragnar Lönnqvist, prof. Veli Merikoski, fil.maist. Victor Procopé sekä lainop.kand. Mauno Tamminen (1.4. 3, 5 §).

Liikennejaostoon valittiin seuraavat lautakunnan jäsenet: puheenjohtajaksi prof. Merikoski sekä jäseniksi autoilija Heino, valtiot.maist. Korvenheimo, sosiaalipääll. Leskinen ja fil.maist. Procopé (1.4. 6 §, 8.4. 19 §).

Lautakunnalla oli vuoden aikana 36 kokousta ja liikennejaostolla 8. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 627 ja liikennejaoston 35.

Kirjelmiä saapui lautakunnalle 1 204 ja niitä lähetettiin 328.

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Liikennejaoston toimintaohjeiden vahvistaminen. Jaostoa kehoitettiin valmistelemaan kaikki suurehkot liikennejärjestelyt ja tärkeät liikennekysymykset, jotka kaupunkisuunnitteluvirasto sellaisiksi katsoi tai jotka lautakunta lähetti jaoston valmisteltaviksi. Jaostossa tuli tarvittaessa olla asiantuntijoina poliisilaitoksen, rakennusviraston, liikennelaitoksen ja metrotoimiston edustaja (22.4. 42 §).

Virastopäällikön sekä osastopäällikköjen omalla vastuullaan tehtävien *hankinta-*

ja suunnittelusopimusten enimmäismäärät vahvistettiin vastaavasti 50 000:ksi ja 20 000 mk:ksi (8.4. 17 §).

Lautakunnan pitkän tähtäyksen taloussuunnitelma v:ksi 1966—1975 lähetettiin taloussuunnittelutoimikunnalle (16.12. 586 §).

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle annetuissa lausunnoissa puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia.

Asemakaavaehdotukset. Kaupunginhallitukselle päätettiin lähettää seuraavien alueiden asemakaavaehdotukset sekä puoltaa niiden hyväksymistä: 47. kaupunginosaan (Mellunkylä) kuuluvan Kontulan alueen osa (29.4. 66 §) sekä Kontulan eteläosa ja siihen liittyvä osa 45. kaupunginosasta (Vartiokylä) (30.12. 613 §); 39. kaupunginosaan (Tapaninkylä) rautatien länsipuolinen osa (9.12. 570 §) sekä 38. kaupunginosaan (Malmi) kuuluva Pihlajamäen koillisosa ja Pohjoinen hautausmaa (30.12. 608 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettaviksi useita kortteleiden korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti.

Katujen nimet. Näistä asioista tehdyt esitykset tai annetut lausunnot koskivat: eräiden katujen nimien muuttamista Herttoniemessä (29.4. 65 §, 7.10. 408 §), Lehtisaarella (1.7. 202 §), Länsi-Pakilassa (1.7. 203 §) sekä Lauttasaarella (25.11. 532 §) sekä nimien oikaisua Malmilla (25.11. 530 §) ja kadunnimistön täydentämistä Kuloosaarella (30.9. 388 §) sekä Konalassa (30.9. 389 §).

Liikennejärjestelyt. Lisäksi päätettiin lukuisista pysäköimisen rajoittamista tai kieltämisestä, pysähtymisen kieltämisestä, liikenteen tilapäistä rajoittamista ja jalankulkijain liikenneturvallisuuden parantamista tarkoittavista toimenpiteistä.

Lautakunnan vuoden aikana tekemistä esityksistä ja antamista lausunnoista mainittakoon lisäksi seuraavat, jotka on ryhmitelty kaupunkisuunnitteluviraston eri toimialojen mukaan:

Viraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat. Esitykset. Kaupunginhallitukselle esitettiin määrärahan myöntämistä kansliaosaston osastopäällikön viran väliaikaista hoitamista varten (1.4. 12 §), viranhaltijain eräiden kurssimaksujen suorittamiseen (6.5. 81 §, 16.9. 350 §, 23.9. 370 §), viraston sisäisten muuttokustannusten suorittamiseen (27.5. 132 §, 25.11. 528 §) sekä Münchenin kansainväliseen liikennenäyttelyyn tarkoitettun aineiston saamiseksi näyttelykuntoon (7.10. 404 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot Helsingin—Lahden moottoritien suunnitelmasta välillä Vantaa—Viikki (8.4. 16 §); tontin n:o 1/34 (Kämp) rakennussuunnitelmasta (26.8. 303 §); Helsingin asemakaavan kehitystä käsittelevän teoksen julkaisemisesta (23.9. 367 §) sekä metrotoimikunnan ja moottoriurheiluradan sijoitustoimikunnan mietinnöistä (17.6. 183 §, 14.10. 421 §).

Asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat. Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat Munkkivuoren Ostoskeskus Oy:n erivapausanomusta (10.6. 167 §); Puhelinyhdistyksen uudisrakennuksen rakentamista tontilla n:o 9/52 naapuritontin rajaan (1.7. 206 §); lumenkaatopaikkakomitean mietintöä (15.7. 231 §); Myllypuron urheilupuiston maankäyttösuunnitelmaa (15.7. 232 §); poikkeusluvan myöntämistä Sanoma Oy:n liiketalon rakentamiseen kortteliin n:o 89 (26.8. 305 §); Vaasan Höyrymylly Oy:n anomusta lisäalueen saamiseksi tontista n:o 9/177

5. Kaupunkisuunnittelu

(2.9. 319 §); eräiden rakennusten (2.9. 322 §, 14.10. 428 §, 9.12. 569 §) sekä maantiesiltojen piirustusten hyväksymistä (16.9. 356 §, 23.9. 372 §); tavarakeskustoimikunnan osamietintöä (21.10. 445 §); Lahden moottoritien kohdalle Viikissä rakennettavan rautatiesillan suunnitelman hyväksymistä ym. (11.11. 498 §); Länsi-Pakilan luoteisosan tie-, viemäri- ja vesijohtosuunnitelmien toteuttamista (18.11. 511 §); Kaivokadun jalankulkutunnelin rakentamista (25.11. 531 §) sekä Pyysaaren ranta-alueen laajentamista (2.12. 549 §).

Yleiskaavaosaston toimialaan kuuluvat. *Lausunnot* kaupunginhallitukselle koskivat sivistyshistoriallisesti arvokkaiden rakennusten luettelointia (6.5. 85 §) sekä sillan rakentamista Vartiokylän lahden ylitse (10.6. 169 §).

Liikennesuunnitteluosaston toimialaan kuuluvat. *Esitykset*. Kaupunginhallitukselle esitettiin keskustaohjatun liikennevalojärjestelmän rakentamista (25.11. 542 §) sekä liikenteen järjestämistä seuraavissa kohteissa: Kustaa Vaasan tie ja sen sekä Koskelantien risteys (19.8. 295 §), Nurmijärven- ja Pirkkolantien risteys (9.9. 341 §), Marian sairaalan ympäristö (7.10. 415 §), Mustikkamaan sillan Kulosaaren puoleinen pää (28.10. 471 §) sekä ns. Simon aukio (9.12. 579 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat liikenteen järjestelyä seuraavien katujen risteyksissä: Mannerheimintien ja Esplanaadikatujen (15.4. 38 §), Mäkelän- ja Sturenkadun (29.4. 68 §), Sturen- ja Porvoonkadun (6.5. 89 §) sekä Lauttasaaren- ja Itämerenkadun (22.7. 246 §); Itäisen moottoritien rakentamista (13.5. 101 §); Tuusulantien suunnitelmaa (20.5. 118 §, 19.8. 289 §); pysäköintimittarien hankkimista (3.6. 148 §); Lauttasaaren sillan uudelleen rakentamista (11.11. 499 §); linja-autoaseman liikenteen järjestelyä (9.12. 580 §); Mechelinin- Arkadian- Hietaniemenkadun liikennevalojärjestelmää (16.12. 597 §) sekä rautatiealikäytävän rakentamista Tapanilan ja Puistolän välillä (30.12. 625 §). Lisäksi annettiin joukko lausuntoja, jotka koskivat linja-autolinjojen reittien ja aikataulujen muutoksia sekä liikenteen yksisuuntaistamista eräillä kaduilla tai niiden osuudella.

Myös liikennejaosto antoi kaupunginhallitukselle lausuntoja toimintaohjeidensa mukaisesti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen kaupunkisuunnitteluvirastoon siirrettiin aikaisemmin kiinteistövirastoon kuulunut asemakaavaosasto. Siirron yhteydessä asemakaavaosasto jaettiin asemakaava-, yleiskaava- ja liikennesuunnitteluosastoihin, minkä lisäksi virastoon perustettiin kansliaosasto.

Kaupunkisuunnitteluviraston diaarin merkittyjen asioiden luku oli 1 204, joista virastopäällikön asioita oli 261, kansliaosaston 18, asemakaavaosaston 442, yleiskaavaosaston 15 ja liikennesuunnitteluosaston 468. Em. asioista oli 160 siirretty kiinteistövirastosta.

Lähetettyjen kirjeiden määrä oli 180. Virastopäällikkön päätösluettelon pykälien luku oli 46.

Viranhaltijat. Viraston vs. päällikkönä toimi kertomusvuonna arkkit. Väinö Tuukkanen.

Eri osastoissa avoimena olleisiin virkoihin valittiin seuraavat henkilöt:

kansliaosastoon: 31. pl:n osastopäällikkön virkaan Pentti Sunila, 27. pl:n sihteerin virkaan Matti Sauria, molemmat 1.6. lukien, 13. pl:n kirjaajan virkaan Aino Stenberg ja 8. pl:n toimistoapulaisen virkaan Raili Hukkila, molemmat 16.5. lukien; asemakaavaosastoon: 34. pl:n asemakaavapäällikkön virkaan Olavi Terho 16.9. lukien ja 31. pl:n asemakaava-arkkitehdin virkaan Esko Korhonen 16.11. lukien; yleiskaavaosastoon: 33. pl:n yleiskaavapäällikkön virkaan Jaakko Kaikkonen 1.10. lukien.

Liikennesuunnitteluosastosta erosi liikennetekn. Rainer Lindholm 16.7. Yleiskaava-arkkit. Olof Stenius ja liikenneins. Heikki Salmivaara siirtyivät vuoden aikana työsopimussuhteeseen.

Huoneistot. Viraston eri osastot olivat kertomusvuoden aikana sijoitetut taloihin Katariinankatu 1—3 sekä Aleksanterinkatu 16—18.

Kansliaosaston henkilökuntaan kuuluivat osastopäällikkö, sihteeri, osastosihteeri, kirjaaja ja toimistoapulainen. Lisäksi oli työsopimussuhteessa kirjanpitäjä, vahtimestari ja 2 lähettä.

Osasto huolehti lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen laatimisesta ja kirjeenvaihdosta sekä muista kansliatöistä, suoritti lautakunnan lainopillista laatua olevat tehtävät, huolehti lautakunnan ja kaupunkisuunnitteluviraston kirjaamistehtävistä ja arkiston hoidosta sekä viraston kirjeenvaihdosta.

Asemakaavaosastoon kuuluivat asemakaavapäällikkö, asemakaava-arkkitehti, 3 toimistoarkkitehtia, 5 arkkitehtia, asemakaavainsinööri, apulaisasemakaavainsinööri, 3 insinööriä, 11 piirtäjää ja toimistonhoitaja. Viroista oli avoinna koko vuoden yksi arkkitehdin virka. Työsopimussuhteessa oli lisäksi arkkitehti, puutarha-arkkitehti, piirtäjä ja 2 toimistoapulaista.

Uusia asemakaavoja valmistui seuraavasti: 38. kaupunginosassa Pihlajamäen koillisosa, 107.6 ha (piirustus n:o 5626), 39. kaupunginosassa Tapanilan keskiosa, 162 ha (n:o 5620), 47. kaupunginosassa Kontulan eteläosa, 92.5 ha (n:o 5630) sekä Kontulan alueen osa, 125.7 ha (n:o 5550), yhteensä 487.8 ha:n suuruiselta alueelta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle esiteltiin kaikkiaan 171 asiaa, joista 65 oli asemakaavan muutoksia.

Poikkeuslupa-anomuksista annettiin sisäasiainministeriölle 96 lausuntoa. Rakennuslupa-anomuksista annettiin rakennustarkastusvirastolle yhteensä 334 lausuntoa, joista Kantakaupungin osalta 53 ja Esikaupunkien osalta 281.

Yleiskaavaosastoon kuuluivat yleiskaavapäällikkö, yleiskaava-arkkitehti, arkkitehti, tilastotutkija ja 2 piirtäjää. Näistä yleiskaava-arkkitehdin virka oli avoinna 1.11.—31.12. välisen ajan ja tilastotutkijan virka koko vuoden.

Osasto laati kaupungin yleiskaavaa ja sen kehittämistä koskevat ehdotukset, huolehti yhteistoiminnasta ympäristökuntien ja seutukaavaliittojen kanssa kaavoituskysymyksissä ja laati yleiskaavan puitteissa selvityksiä liikenteen alueellisista tarpeista.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle esitettiin 4 asiaa.

5. Kaupunkisuunnittelu

Liikennesuunnitteluosastoon kuuluivat liikennesuunnittelupäällikkö, apulaisosastopäällikkö, 2 liikenneinsinööriä, sähköinsinööri, 4 insinööriä, liikennetutkija, 2 liikenneteknikkoa, 2 piirtäjää ja 2 toimistoapulaista. Avoimna ollut liikennesuunnittelupäällikön virkaa hoiti apulaisosastopäällikkö aluksi oman toimensa ohella ja 1.9. lukien viransijaisena. Liikenneinsinöörin viroista oli toinen avoimna ja sitä hoiti työsuhteeseen 1.4. lukien palkattu insinööri, joka 1.10. lukien hoiti viransijaisena apulaisosastopäällikön virkaa. Avoimna olleiden sähköinsinöörin ja yhden insinöörin virkojen tehtäviä hoitivat työsuhteeseen palkatut henkilöt. Osaston palveluksessa oli lisäksi työsuhteessa piirtäjä- ja toimistoharjoittelija sekä eräitä opiskelijoita suunnittelu- ja tilastotehtävissä.

Osastolle kuuluvina tehtävinä mm. valmisteltiin liikennettä koskevia asioita, laadittiin liikennejärjestelysuunnitelmia ja esityksiä liikenneolojen kehittämiseksi sekä suoritettiin liikennetutkimuksia.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle esiteltiin 263 asiaa, joista osaston omia aloitteita 34. Liikennejaostolle esiteltiin 20 asiaa, joista omia aloitteita oli 4. Käsitellyistä asioista mainittakoon ehdotus keskusohjatun liikennevalojärjestelmän rakentamisesta, jonka ensimmäinen rakennusvaihe käsittäisi 49 risteystä.

Liikennetutkimuksissa pyrittiin tavanomaisten risteys- ja poikkileikkauslaskentojen lisäksi selvittämään mm. ajoneuvoliikenteen kausivaihteluita. Asemakaavaosaston v. 1963 suorittaman ns. työpaikkatutkimuksen aineiston käsittelyä jatkettiin ja selvitettiin työntekijöiden jakautuminen työpaikan sijainnin, työajan ja töihintulotavan mukaan.

Osastosta lähetettiin 130 kirjettä.

Viraston tulot ja menot. T u l o t asemakaavan muutoskarttojen laatimispalkkioista olivat 3 560 mk ja valokopiokarttojen myynnistä 49 mk, yhteensä 3 609 mk.

M e n o t. Palkkiot, palkkamenot sekä sosiaaliturva- ja sosiaalivakuutusmaksut olivat 1 015 246 mk, pysäköintimittarien hankintaan käytettiin 45 908 mk, liikennevalojen asentamiseen 327 581 mk ja keskustan asemakaavan kehittämiseen 49 994 mk. Muut menot olivat 179 219 mk. Menot yhteensä olivat 1 617 948 mk.